

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

จากสภาพเป็นจริงในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชาเศรษฐศาสตร์ทั่วไป ส่วนใหญ่ใช้วิธีการเรียนแบบบรรยายเนื้อหาให้ผู้เรียนฟัง เนื่องจากเนื้อหาในการเรียนมีมาก และต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจอย่างถ่องแท้เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการวิเคราะห์พยากรณ์แนวโน้มที่จะเกิดขึ้น ขณะที่ผู้เรียนส่วนใหญ่ยังไม่มีพื้นฐานทางด้านเศรษฐศาสตร์มากนัก หรืออาจยังไม่เคยศึกษามาก่อน เมื่อต้องศึกษารายวิชาในกลุ่มวิชาเศรษฐศาสตร์ โดยเฉพาะเรื่องนโยบายทางเศรษฐกิจของภาครัฐ จึงทำให้ผู้เรียนคิดว่าเป็นเรื่องไกลตัวเกินไป และคิดว่ายาก ทำให้ขาดความสนใจในการเรียน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตกต่ำในท้ายที่สุด

ด้วยความตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดสาระสำคัญเกี่ยวกับการจัดการศึกษาไว้ในหมวดที่ 4 ว่าด้วยแนวทางการจัดการศึกษา ที่มุ่งประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน โดยระบุไว้ในมาตรา 22 ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด โดยที่กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ และยังสอดคล้องกับมาตรา 24 ที่กำหนดไว้ว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ ต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความแตกต่างของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผสมผสานสาระความรู้ต่างๆ อย่างสมบูรณ์ รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

รูปแบบวิธีสอนวิธีหนึ่งที่ได้รับคามนิยมอย่างแพร่หลาย คือรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ (cooperative learning) (ทิตนา แหมมณี: 2548) ซึ่งเป็นวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยมุ่งเน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้แก่ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ โดยแต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ ความสามารถแตกต่างกัน และสมาชิกแต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้ และผลสำเร็จของกลุ่ม ผู้ที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือผู้ที่อ่อนกว่า สมาชิกในกลุ่มไม่เพียงแต่รับผิดชอบต่อการเรียนของตนเองเท่านั้น หากแต่จะต้องร่วมรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ความสำเร็จของแต่ละบุคคลคือความสำเร็จของกลุ่ม การเรียนรู้แบบร่วมมือสามารถ

นำมาใช้กับการเรียนทุกวิชาและทุกระดับชั้น จะมีประสิทธิผลยิ่งขึ้นกับการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนในด้านการแก้ปัญหา

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือนี้ ยังทำให้สมาชิกในกลุ่มมีความร่วมมือแบบส่งเสริมกัน มีการปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน รับฟังข้อเสนอแนะของสมาชิกในกลุ่ม มีการเอาใจใส่ต่อสมาชิกด้วยกัน รวมทั้งสมาชิกในกลุ่มมีการใช้ทักษะในการทำงานกลุ่ม เพื่อช่วยให้กลุ่มประสบความสำเร็จ รวมทั้งฝึกความเป็นผู้นำ ทักษะการตัดสินใจและการสื่อสาร นอกจากนี้ การเรียนแบบร่วมมือสามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาเศรษฐศาสตร์ได้ โดยนำเนื้อหาสาระหรือปัญหาทางเศรษฐกิจมาสร้างเป็นบทเรียน แล้วใช้ขั้นตอนการเรียนแบบร่วมมือ ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ปฏิบัติเพื่อฝึกทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม การตัดสินใจและแก้ปัญหาร่วมกัน การเรียนแบบร่วมมือจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดทัศนคติที่ต้องต่อสถานการณ์ต่างๆ แล้วช่วยกันแก้ไขปัญหาให้สำเร็จลุล่วง (สิริวรรณ ศรีพหล : 2549)

อีกทั้งจากการศึกษางานวิจัยหลายชิ้น พบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาสูงขึ้น เช่นงานวิจัยของเขมา อุปลัมภ (2544) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือในการสอนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ฟังก์ชัน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์จังหวัดสุรินทร์ เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์เรื่อง ฟังก์ชัน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ผลจากการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์เรื่อง ฟังก์ชัน หลังเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และนักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อวิธีเรียนที่ใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือในระดับดีมาก นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการทำงานร่วมกันในการเรียนที่ใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมืออยู่ในระดับดีมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของชูจิตร เนื่องโนราช (2551) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ โดยเรียนแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย รังสิต ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ โดยวิธีการเรียนแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อวิธีการเรียนแบบร่วมมือ จากผลการวิจัยดังกล่าวพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยใช้วิธีการเรียนแบบร่วมมือสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และนักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการเรียนแบบร่วมมือในระดับมาก

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยเทคนิคการเรียนรู้ร่วมกัน (Learning Together : LT) เป็นการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้รูปแบบหนึ่ง ซึ่งมีกระบวนการในการจัดกิจกรรมที่ง่าย ไม่ซับซ้อน

ดังนั้นคือ การจัดผู้เรียนเข้ากลุ่มละความสามารถ (เก่ง-กลาง-อ่อน) กลุ่มละประมาณ 3 – 5 คน เพื่อศึกษาเนื้อหาพร้อมกัน จากงานที่ได้รับมอบหมาย โดยกำหนดให้แต่ละคนมีบทบาทหน้าที่ช่วยกลุ่มในการเรียนรู้ จากนั้นสมาชิกในกลุ่มสรุปคำตอบร่วมกัน และส่งคำตอบนั้นเป็นผลงานกลุ่ม ผลงานกลุ่มได้คะแนนเท่าไร สมาชิกทุกคนในกลุ่มนั้นจะได้คะแนนนั้นเท่ากันทุกคน ซึ่งรูปแบบการสอนนี้ พบว่าเป็นการสอนที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ และพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้สูงขึ้น รูปแบบนี้มุ่งช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาสาระต่างๆ ด้วยตัวเองพร้อมด้วยความร่วมมือและความช่วยเหลือจากเพื่อนๆ รวมทั้งได้พัฒนาทักษะด้านต่างๆ เช่น ทักษะทางสังคม ทักษะการทำงานกลุ่ม ทักษะการสื่อสาร และทักษะการแก้ปัญหาขัดแย้ง รวมทั้งการเคารพ การยอมรับและไว้วางใจกันและกัน

จากการศึกษางานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคต่างๆ เช่น เทคนิคทีมการแข่งขัน (TGT) เทคนิคจิ๊กซอว์ (JIGSAW) นอกจากนี้ยังมีเทคนิคในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบต่างๆ อาทิเช่น เทคนิคแอล. ที. (LT) เทคนิค เอส. ที. เอ. ดี (STAD) เทคนิค จี.ไอ. (GI) และเทคนิค ที. เอ. ไอ. (TAI) เป็นต้น และจากหลักการและเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะนำรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยเทคนิคการเรียนรู้ร่วมกันหรือเทคนิค แอล. ที. (LT) มาทดลองสอนในวิชาเศรษฐศาสตร์ทั่วไป เรื่อง นโยบายการคลังและนโยบายการเงิน ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ซึ่งข้อค้นพบจากการศึกษาในครั้งนี้ จะได้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพที่สูงยิ่งขึ้นในการส่งเสริมการเรียนรู้แก่ผู้เรียน อีกทั้งเป็นการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและมีชีวิตชีวายิ่งขึ้น อันจะส่งผลต่อความสนใจและสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในท้ายที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเศรษฐศาสตร์ทั่วไป เรื่องนโยบายการคลังและนโยบายการเงิน ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักศึกษาที่ได้รับการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาต่อวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ รายวิชาเศรษฐศาสตร์ทั่วไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลจากการวิจัยครั้งนี้ เป็นแนวทางในการพัฒนาแผนจัดการเรียนรู้รายวิชาเศรษฐศาสตร์ทั่วไปโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ
2. ผลจากการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นแนวทางในการศึกษาทักษะการทำงานกลุ่ม ของนักศึกษาที่สอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนของนักศึกษาที่ได้จากการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาเศรษฐศาสตร์ทั่วไป เรื่องนโยบายการคลังและนโยบายการเงิน โดยใช้แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) หมายถึง วิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนรวมกลุ่มกันทำงาน สมาชิกในกลุ่มช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีปฏิสัมพันธ์ที่ต่อกันและมีการแลกเปลี่ยนความรู้ให้แกกัน เพื่อให้กลุ่มได้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้

วิธีการเรียนรู้แบบแอลที (Learning Together : LT) หมายถึง การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือรูปแบบหนึ่ง มีการดำเนินงานเป็นกระบวนการกลุ่ม ซึ่งมีลักษณะเด่นที่นักศึกษาในกลุ่มทำการศึกษาเนื้อหาจากใบงานร่วมกัน โดยกำหนดให้แต่ละคนมีบทบาทหน้าที่ช่วยกลุ่มในการเรียนรู้ กลุ่มสรุปคำตอบร่วมกัน และส่งคำตอบนั้นเป็นผลงานกลุ่ม ผลงานกลุ่มได้คะแนนเท่าไร สมาชิกทุกคนในกลุ่มนั้นจะได้คะแนนนั้นเท่ากันทุกคน

พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม หมายถึง ลักษณะการทำงานของบุคคลภายในกลุ่มทุกคนภายในกลุ่มมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน โดยปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนในการทำงานกลุ่มซึ่งประกอบด้วย การสร้างความคุ้นเคยไว้อย่างซึ่งกันและกัน การสื่อสารสื่อความหมาย การให้กำลังใจกัน และการจัดความขัดแย้ง

ความคิดเห็นต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง แนวคิดของบุคคลที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนได้ร่วมมือและช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ โดยแบ่งกลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกันออกเป็นกลุ่มเล็กๆ มีการทำงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตนและส่วนรวม เพื่อให้ตนเองและสมาชิกในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้